

РЕЦЕНЗІЯ

Рецензента, доцента **Віталія КЛИВАКА**, кандидата медичних наук, доцента ЗВО кафедри акушерства і гінекології № 2 Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова на дисертаційну роботу аспіранта кафедри акушерства і гінекології № 2 ВНМУ ім. М.І. Пирогова **Мельник Аліни Андріївни** на тему: «Прогнозування розвитку овуляторної дисфункції у жінок раннього репродуктивного віку із обтяженим анамнезом щодо метаболічних порушень» подану до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.139, що створена згідно наказу ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова № 72 від 25 квітня 2025 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 9 від 24 квітня 2025 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Ступінь актуальності обраної теми

Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), станом на 2025 рік приблизно 17,5% дорослого населення мають діагноз безпліддя – це майже кожна шоста людина. Така статистика свідчить про те, що безпліддя є серйозною медичною та соціальною проблемою.

Сучасна гінекологічна практика все частіше стикається з овуляторною дисфункцією у жінок раннього репродуктивного віку, як найпоширенішою причиною репродуктивних порушень та жіночого безпліддя. Велика кількість подібних порушень пов'язана з метаболічними розладами, зокрема з інсулінорезистентністю, яка може перебігати як у клінічно вираженій, так і у субклінічній формі. У жінок раннього репродуктивного віку з обтяженим анамнезом щодо метаболічних порушень, залишається недостатньо вивчений стан інсулінового обміну та вплив інсулінорезистентності на формування репродуктивних порушень.

Встановлення факторів ризику та розробка ефективних прогностичних моделей є ключовими для ранньої діагностики та профілактики репродуктивних дисфункцій, що обумовлює актуальність дослідження.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконана на високому науково-методичному рівні, відповідному вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Здобувачем проведено ґрунтовний аналіз сучасної наукової літератури з обраної теми, чітко окреслено мету й завдання дослідження, а також розроблено відповідний дослідницький дизайн.

Основні положення та висновки роботи мають логічний характер і повністю узгоджуються з поставленими завданнями та отриманими результатами. Наукові публікації, створені за результатами дослідження, відповідають високим академічним стандартам. Кількість та рівень публікацій відповідають чинним вимогам для присудження ступеня доктора філософії.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

В результаті проведеного дослідження дисертанткою отримано наукові результати, які мають теоретичне та практичне значення. У жінок раннього репродуктивного віку з обтяженим метаболічним анамнезом, але без клінічних проявів овуляторної дисфункції, виявлено приховану інсулінорезистентність. Підтвердженням цього твердження слугували отримані показники НОМА-IR в основній групі жінок раннього репродуктивного віку, що були достовірно вищим ($2,7 \pm 0,9$) порівняно з контрольною групою жінок ($1,2 \pm 0,5$; $p < 0,0001$), що свідчить про наявність інсулінорезистентності. У основній групі відзначено підвищені рівні інсуліну як натще ($12,8 \pm 3,7$ мОд/л порівняно з $6,7 \pm 2,9$ мОд/л, $p < 0,0001$), так і після проведення глюкозотолерантного тесту ($30,4 \pm 12,5$ мОд/л проти $17,7 \pm 4,7$ мОд/л, $p < 0,0001$), що свідчить про наявність метаболічних порушень. Отримані дані поглиблюють уявлення про

патогенез овуляторної дисфункції, вказуючи на можливий зв'язок із метаболічними змінами.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає у значному розширенні наукових даних про фактори ризику інсулінорезистентності, як предиктора овуляторної дисфункції.

Дисертантом чітко викладений обсяг особистого внеску у виконанні досліджень, обробці, аналізі й узагальненні результатів при написанні наукової роботи, який свідчить про суттєве наукове досягнення здобувача у вирішенні актуальної проблеми.

Результати дисертаційного дослідження в повній мірі опубліковані 5 наукових працях, серед них 2 статті, які включені до наукометричної бази даних Scopus, що підтверджує актуальність та високий науковий рівень публікацій дисертанта.

4. Наукова обґрунтованість та відповідність темі дисертації отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Отримані результати дослідження є науково обґрунтованими, логічно послідовними та повною мірою відповідають темі, меті та завданням дисертаційної роботи. Сформульовані наукові положення ґрунтуються на достовірних клініко-лабораторних даних, підтверджених методами математичної статистики, що забезпечує їхню об'єктивність та репрезентативність. Висновки дисертації чітко витікають із проведеного дослідження, а сформульовані практичні рекомендації мають прикладне значення для клінічної медицини, зокрема у сфері акушерства і гінекології, ендокринології, сімейної медицини. Узагальнення результатів засвідчує високий рівень наукового аналізу та методологічної підготовки здобувача.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Мельник Аліна Андріївна успішно виконала 4 визначених основних завдань дослідження та повністю досягнута поставленої мети дослідження, продемонструвавши високий рівень володіння методологією наукової діяльності та глибоке розуміння сучасних проблем ендокринної гінекології. У дисертаційному дослідженні обґрунтовано актуальність теми, чітко сформульовано мету й завдання дослідження, застосовано адекватні методи клінічного обстеження, лабораторних аналізів, а також сучасні підходи до оцінки інсулінорезистентності.

Дисертантка вільно володіє методами статистичної обробки даних та інтерпретації результатів із позицій доказової медицини. Результати дослідження є достовірними, мають наукову новизну та практичну цінність.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Дисертаційна робота виконана в рамках планових тем науково-дослідних робіт кафедри акушерства і гінекології № 2 Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова МОЗ України «Встановлення сучасних аспектів збереження та відновлення здоров'я жінок різних вікових груп», номер держреєстрації 0121U109714 період дії з 14.03.2021 по 31.12.2024 рр. та оновленої науково-дослідної роботи кафедри акушерства і гінекології № 2 від 02.02.2025 р. «Збереження та відновлення здоров'я жінки від менархе до менопаузи в умовах сучасності», номер держреєстрації 0125U000853.

Дисертаційне дослідження має суттєве практичне значення для сфери акушерства та гінекології, оскільки спрямоване на оптимізацію підходів до ранньої діагностики овуляторної дисфункції у жінок молодого репродуктивного віку з обтяженим метаболічним анамнезом. Основна увага приділяється своєчасному виявленню інсулінорезистентності як ключового патогенетичного чинника даного порушення. Формування груп підвищеного

ризика на основі анамнестичних та клініко-лабораторних показників та проведення превентивних заходів для збереження репродуктивного здоров'я.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Результати дисертаційного дослідження можуть бути рекомендовані до впровадження у практику лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я з метою раннього виявлення та прогнозування овуляторної дисфункції у жінок раннього репродуктивного віку з обтяженим анамнезом щодо метаболічних порушень. Особливу увагу доцільно приділяти профілактиці інсулінорезистентності як одного з ключових предикторів розвитку овуляторної дисфункції, що може значно знизити ризики виникнення безпліддя та інших репродуктивних порушень.

Отримані наукові дані доцільно використовувати у навчально-методичній роботі кафедр акушерства і гінекології, ендокринології, сімейної медицини закладів вищої медичної освіти, що здійснюють підготовку здобувачів за спеціальністю 222 «Медицина», а також при організації курсів підвищення кваліфікації для лікарів-гінекологів, ендокринологів та лікарів загальної практики.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

В дисертаційному дослідженні та матеріалах, опублікованих за текстом дисертації Мельник Аліни Андріївни встановлено відсутність порушення академічної доброчесності. Матеріали дисертації пройшли перевірку ліцензійним сервісом Strike Plagiarism, що засвідчив належний рівень оригінальності тексту. Список літератури оформлений належним чином, а запозичення в тексті супроводжуються посиланням на оригінальне джерело.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Мельник Аліни Андріївни на тему: **«Прогнозування розвитку овуляторної дисфункції у жінок раннього репродуктивного віку із обтяженим анамнезом щодо метаболічних порушень»**, що представлена

на здобуття ступеня доктора філософії, виконана дисертанткою самостійно і є повністю завершеною науковою працею, яка містить нові науково-обґрунтовані результати та висновки, отримані автором і вирішує важливу для медицини науково-практичну задачу встановлення

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, їх обґрунтованістю та оформленням рукопису дисертація повною мірою відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21 березня 2022р., № 502 від 19 травня 2023р. та № 507 від 3 травня 2024 р. та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Дисертантка Мельник Аліна Андріївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

к.мед.н., доцент ЗВО кафедри
акушерства і гінекології № 2
Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова

Віталій КЛИВАК